

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

43

Vragen van het lid **Ploumen** (PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over het VN rapport «*Myanmar: Tatmadaw leaders must be investigated for genocide, crimes against humanity, war crimes*» (ingezonden 28 augustus 2018).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 september 2018).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het VN-rapport «*Myanmar: Tatmadaw leaders must be investigated for genocide, crimes against humanity, warcrimes*»?¹

Antwoord 1

Ja. Overigens luidt de titel van het rapport: *Report of the Independent International Fact-finding Mission on Myanmar* en is «*Myanmar: Tatmadaw leaders must be investigated for genocide, crimes against humanity, warcrimes*» een persbericht over het rapport waar ik ook kennis van heb genomen.

Vraag 2

Deelt u de mening dat genocide nooit onbestraft mag blijven? Zo ja, wat gaat u doen met de uitkomst van dit VN-rapport, dat concludeert dat er sprake was van genocide, misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdaden in Rakhine, Kachin en Shan States? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De bevindingen in het Fact Finding Mission-rapport (FFM) zijn zeer zorgelijk en ondersteunen de noodzaak voor vervolgstappen. De FFM stelt op basis van hun onderzoek vast dat er misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven zijn gepleegd in Kachin, Rakhine en Shan State. Daarnaast stelt de FFM dat de misdrijven in Rakhine, en de manier waarop deze zijn gepleegd, in aard, zwaarte en omvang zodanig zijn dat ze vergelijkbaar zijn met andere gevallen waarin genocidale intentie kon worden vastgesteld. Genocide kent echter een zeer hoge bewijslast. Voor het kabinet ligt het in de rede om tot erkenning van genocide over te gaan wanneer de Veiligheidsraad van de VN in een bindende resolutie heeft vastgesteld dat sprake is van

¹ <https://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23475&LangID=E>

genocide, dan wel wanneer er een uitspraak is van een internationaal gerechtshof- of strafhof².

De FFM stuurt ook op het laatste aan. De FFM-leden roepen daarom op tot een verwijzing naar het Internationaal Strafhof (ICC) of een ad hoc tribunaal dat gecreëerd moet worden. In de tussentijd zou er volgens de FFM een onafhankelijk en onpartijdig mechanisme moeten komen voor het verzamelen, behouden en analyseren van bewijs van schendingen. Verder doet de FFM de aanbeveling om gerichte individuele sancties in te stellen tegen individuen die verantwoordelijk zijn voor ernstige internationale misdrijven. Het kabinet is van mening dat straffeloosheid altijd moet worden bestreden en dat de FMM door middel van dit rapport verdere onderbouwing geeft aan de sterke oproep, die eerder ook al door Nederland is gedaan, om te komen tot berechting van de schuldigen. De EU en Nederland hebben Myanmar al herhaaldelijk opgeroepen toe te treden tot het Statuut van Rome en in internationaal verband opgeroepen om doorverwijzing van de situatie door de VN-Veiligheidsraad naar het Internationaal Strafhof. Nederland zal dat blijven doen. Daarnaast verkent Nederland samen met gelijkgezinde landen opties voor een bewijsverzamelingsmechanisme om te voorkomen dat bewijs verloren gaat, zoals ook voorgesteld door de FFM middels de oproep voor een onafhankelijk en onpartijdig mechanisme. Tevens heeft de EU op initiatief van o.a. Nederland, gesteund door enkele andere lidstaten, sancties ingesteld tegen 7 militairen. Nederland blijft zich samen met gelijkgezinde landen inzetten om de crisis op de agenda van verschillende internationale fora, waaronder de VNVR, te houden en voor accountability te pleiten.

Vraag 3

Heeft u of gaat u – vooruitlopend op het volledige rapport van de VN-Mensenrechtenraad dat op 18 september zal verschijnen – contact opnemen met uw Europese ambtsgenoten voor een gezamenlijke reactie op dit rapport?

Antwoord 3

Ja, de Europese Unie neemt, zoals in voorgaande jaren, het initiatief voor een resolutie over Myanmar in de Mensenrechtenraad. Deze resolutie zal ook ingaan op het rapport van de FFM. Nederland maakt zich daarbij met name sterk voor een ferme oproep tot accountability, inclusief een oproep aan Myanmar om toe te treden tot het Statuut van Rome, en een oproep aan de VN-Veiligheidsraad om de situatie door te verwijzen naar het Internationaal Strafhof, verlenging van het mandaat van de FMM om continuïteit te waarborgen en oprichting van een bewijsverzamelingsmechanisme om te voorkomen dat bewijs verloren gaat.

Vraag 4

Welke mogelijkheden ziet u om tijdens het lidmaatschap van Nederland van de VN-Veiligheidsraad een voortrekkersrol te spelen bij het instellen van onderzoek en vervolging van de militaire top van Myanmar inclusief generaal Min Aung Hlaing?

Antwoord 4

Het kabinet juicht toe dat het ICC onlangs heeft besloten dat het Hof in beginsel rechtsmacht heeft over de deportatie van Rohingya vanuit Myanmar naar Bangladesh. Dit kan een belangrijke eerste stap zijn om daders van misdrijven gepleegd in Myanmar, temeer als dit hoge militairen zijn, te vervolgen. Om ook vervolging van andere misdrijven dan deportatie mogelijk te maken, blijft het kabinet zich inzetten voor een doorverwijzing via de Veiligheidsraad naar het ICC van de gehele situatie in Myanmar. Nederland heeft hiertoe in de VNVR al een aantal maal expliciet opgeroepen. China, gesteund door onder andere Rusland, is echter tegenstander van een ICC-doorverwijzing van de Veiligheidsraad ten aanzien van Myanmar en zal dit waarschijnlijk blokkeren met een veto.

² Ik verwijs u graag naar de Kabinetsreactie van 22 december 2017 over advies over het gebruik van de term genocide door politici. (Kamerstuk 34 775-V, nr. 44)

Vraag 5

Welke directe gevolgen verbindt u aan de conclusies in dit VN-rapport? Kunt u dit toelichten?

Antwoord 5

De bevindingen en conclusies in het FFM-rapport bevestigen de noodzaak tot blijvende aandacht van de internationale gemeenschap en druk op Myanmar om straffeloosheid tegen te gaan, accountability te garanderen en het geweld in verschillende delen van het land te stoppen. Zoals hierboven aangegeven, blijft Nederland zich hiervoor inzetten.